CINSTIREA NĂSCĂTOAREI DE DUMNEZEU DIN PUNCT DE VEDERE DOGMATIC-ORTODOX

CLAUDIU-ANDREI LUPEI
Master anul II

I. Introducere

Preasfânta și Pururea Fecioara Maria ocupă un loc central în spiritualitatea și teologia creștină ortodoxă. Dânsa este privită atât ca și Născătoare de Dumnezeu (Theotokos) precum și ca cea mai înaltă ființă omenească, în care harul dumnezeiesc a rodit deplin. ,,Ea este cea mai curată și mai aleasă dinte fecioare și maici, care cu vrednicie a primit harul dumnezeiesc, zămislind din Duhul Sfânt și născând pe Fiul lui Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, pe Mesia cel mult așteptat de toate neamurile”[1].

Cinstirea Maicii Domnului are și un profund caracter duhovnicesc. Ea este modelul desăvârșit al ascultării, smereniei și rugăciunii. Prin intermediul vieții ,,ei, credincioșii învață să trăiască în ascultare de Dumnezeu și să primească harul Său”[2].

II. Fundamentul dogmatic al cinstirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu

Temeiurile fundamentale care contribuie la cinstirea pururea Fecioarei Maria se află în Sfânta și Dumnezeiasca Scriptură. Prima atestare a cinstirii Maicii Domnului o găsim în cadrul Sfintei Evanghelii după Luca. Arhanghelul Gavriil este trimis la dânsa în luna șasea (în cultura iudaică se socotește fiind luna martie) pentru a-I vesti cele ce aveau să se petreacă pentru omenire, cât și rolul ei în planul divin.

Acesta (arhanghelul) de îndată ce a ajuns la dânsa i-a grăit: ,, … Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei”[3].

---

[1] Protos.Nicodim Mandiță, *Viața Maicii Domnului*, București: Editura Agapis, 2007, p. 3.
[2] Sfântul Grigorie Palama, *Omilii la Maica Domnului*, Sibiu: Editura Deisis, 2006, p. 73.
[3] Biblia sau Sfânta Scriptură. Tipărită acum a doua oară sub îndrumarea și purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea

,,Acest salut îngeresc confirmă starea ei de plinătate duhovnicească și haric㔍[4].

Totuși de unde atâta cinste cinste unei **Fecioare**?

Răspunsul la această întrebare îl aflăm din cadrul Vechiului Testament. Domnul Dumnezeu imediat după căderea-n păcat a protopărinților noștri, Adam și Eva, a rânduit în marea Sa milostivire și Iubire față de tot neamul omenesc în chip tainic, printr-o Curată Fecioară, lumea toată să fie mântuită: „ … sămânța ei… îți va zdrobi capul”. (Facerea 3,15)

,,Căci despre Hristos se zice: sămânța femeii, ca Unul ce nu S-a născut din sămânță de bărbat... [prin această *imagine* ni se arată cum] încă de la începutul lumii, Preabunul Dumnezeu a arătat în chip tainic prin Eva cea veche, pe cea nouă, duhovnicească… ce avea să nască, la plinirea vremii, pe noul Adam, Hristos, Care, prin întruparea Lui, a zdrobit capul șarpelui și al morții și al păcatului…”[5].

Trebuie menționat că Maica Domnului apare ***închipuită*** în cadrul ***Legii Vechi*** : << porumbiță>> (Facerea 9, 8-11) ; << scară cerească>>

(Facerea 28, 12); << rug nears>> (Ieșirea 3,2-3); << lână nemistuită de foc>> (Judecătorii 6, 36-40) ș.a.m.d .

La o primă vedere toate aceste *denumiri* nu par a desemna vreo anumită persoană, ci mai degrabă acțiuni pe care Dumnezeu le-a făcut înaintea poprului Său ales pentru a crede în Dînsul și a nu se mai îndepărta spre un dumnezeu străin. Cu toate acestea se poate preconiza că Domnul Cel Preaînalt a *contextualizat-o* pe Pururea Fecioara Maria încă de atunci; Ea fiind singura demnă de a zămisli în pântece de la Duhul Sfânt, pe Fiul lui Dumnezeu.

II.1. Contextul Nașterii Maicii Domnului

Sfânta Tradiție ne înfățișează faptul că în cele douăsprezece seminții ale lui Israel a trăit un om drept înaintea lui Dumnezeu, pe nume Ioachim. ,,Acesta era din neamul regelui David” (căruia Dumnezeu i-a rânduit ca Mântuitorul să se nască din urmaşii lui)[6].

Sfântului Sinod, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, 1975, p.1159.

[4] Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, traducere din limba franceză de Pr. Vasile Răducă, București: Editura Bonifaciu, 1998, p. 89–90.

[5] Arhim. Ilie Cleopa, *Predici la Praznice Împărătești și la Sfinții de peste an*, ediția a IV-a, îngrijită de Arhim. Ioanichie Bălan, Vânători: Editura Mănăstirea Sihăstria, 2010, p. 62.

[6] 09 Septembrie - Sfinţii şi Dreptii Părinţi Ioachim şi Ana”, *Calendar-Ortodox.ro,* accesat la 29 octombrie 2025, ora 13:51, https://www.calendar-ortodox.ro/luna/septembrie/septembrie 09.htm .

Acesta și-a luat de nevastă pe Ana ,, fiica preotului Matan”[7].

Ambii au dus o viață plină de curăție sufletească și trupească înaintea lui Dumnezeu, însă cu toate acestea timpul trecea iar la ușa lor nu era nici urmă de vreun urmaș. Acest lucru i-a întristat foarte tare deoarece nu doar cei de la Templu, ci și rudeniile îi evitau, considerându-I pedepsiți de providența divină (iar acest lucru în cadrul legii vechi ducea la considerarea că nu meritau apelativul de *oameni ai tribului lui Israel,* culminând cu excluderea lor din viața socio-politico-religioasă).

Cei doi se întristează cumplit de acest impediment căzut asupra lor, astfel au luat fiecare câte o hotărâre mai *aspră*.

Sfânta Ana s-a nevoit cu postul, rugăciunea și înfrânarea; Sfântul Ioachim în comparație cu dânsa a luat decizia ca toată această nevoință să o practice la cu totul un alt nivel (a hotărât să se retragă în munți).

Dumnezeu atunci a dat poruncă unui Arhanghel (cel mai probabil sfântul Gavriil) să le vestească faptul că stârpiciunea lor avea să fie ridicată, iar drept odraslă avea să li se dăruiască Una binecuvântată de Dumnezeul Cel Preaînalt, cum nu a mai în cadrul celor douăsprezece triburi ale lui Israel.

La auzul vestei ambii au săltat de bucurie; Sfântul Ioachim a lăsat pribegia și s-a reîntors acasă. ,,Și [când] s-au împlinit lunile ei… a născut Sfânta Ana și a zis moașei: Ce am născut?; Și a zis moașa: Fată; Și a zis Ana: S-a preamărit sufletul meu în ziua aceasta/… Viu este Domnul Dumnezeu!... [copila o] voi aduce dar Domnului Dumnezeului meu și va fi slujindu-I în toate zilele vieții [ei]”[8].

II.2. Copilăria Maicii Domnului

Copila Maria se întărea din zi în zi. Iar când s-a făcut de numai șase luni, mama sa a pus-o jos, pe pământ, pentru a o pune la încercare (dacă poate sta sau nu pe picioare). Văzând primii ei pași, la o vârsta atât de fragedă a redicat-o și a lăudat pe Dumnezeu; se spune că ar mai fi adăugat că nu o va mai lăsa să calce pe pământ până în ziua când va fi dăruită Templului.

,,Copilei i se adăugau lunile ei. Iar când s-a făcut de doi ani, Ioachim a zis: Să o aducem la templul Domnului cum am dat făgăduința pe care am făgăduit-o, ca să nu trimită Domul după noi și să ne fie neprimit darul! … Și a zis Ana: Să așteptăm până la trei ani, ca să nu caute după tată sau mamă… a zis Ioachim: Să așteptăm”[9].

---

[7] „Sfinții Ioachim și Ana”, *CrestinOrtodox.ro*, accesat la 29 octombrie 2025, ora 14:03, https://www.crestinortodox.ro/calendar-ortodox/sfintii-ioachim-ana-121131.html .

[8] Monahul Epifanie și alți autori bizantini, *Viața Maicii Domnului în tradiția bizantină. Trei<<Vieți>>*, ediția a III-a, ediție și traducere de pr. Ioan I. Ică jr., Sibiu: Editura Deisis, 2025, p. 223–224.

[9] *Op.cit.*, p.225.

II.3. Copila Maria la Sfântul Templu

Când a împlinit vârsta de trei ani *prunca* Maria împreună cu părinții ei mers la templul Domnului. Chiar dacă un sentiment de tristețe i-a copleșit - precum oricărui părinte i se întâmplă când copilul îi este departe - ambii dumnezeiești părinți se mângâiau, desigur, cu speranța că acolo se va bucura de o îngrijire cât și de o educație aleasă; ca la rândul ei să devină și dânsa soție și mamă. Ajunși la Templu, dumnezeiasca pruncă a fost încredințată Arhiereului de atunci, Zaharia. Prindu-o acesta, sub inspirație Sfântului Duh, a intrat cu ea în Altarul templului, în ceea ce la evrei se numește ,,Sfânta Sfintelor" - loc unde avea voie să intre o dată pe an numai Arhiereul - .

Maria va crește la templul din Ierusalim până la vârsta de cincisprezece ani. ,,Potrivit relatărilor lui Iosif Flavius, în incinta templului se construiseră clădiri cu trei etaje, în care erau amenajate locuințe pentru personalul slujitor de la templu: arhierei, preoți, leviți, dar și locuințe separate pentru femeile văduve care făceau servicii auxiliare și care supravegheau totodată creșterea și educația fecioarelor închinate templului. În această ambianță, de rugăciune și de meditație, a trăit Fecioara Maria timp de doisprezece ani"[10].

Vârsta de plecare se apropia, dar Preasfânta Maria le-a făcut cunoscut celor din templu faptul că părinții ei au făgăduit-o încă de la naștere lui Dumnezeu și că ea dorește să ducă o viață sfântă, în feciorie.

Auzind acestea s-au minunat, însă legea prevedea ca de la cincisprezece ani fecioarele să fie slobozite din templu; fapt pentru care a fost dată în grija unei rudenii și dânsa, Iosif din Nazaret (o explicație a acestui fapt s-a datorat, cel mai probabil cauzei decesului părinților ei, din cauza vârstei înaintate).

II.3. Fecioara Maria primind titulatura de Născătoare de Dumnezu

După ce a fost dată în grija lui Iosif din Nazaret - acesta era un om bun la suflet și cu frică de Dumnezeu; care lucra cinstit și mereu făcea obiectul promis, din lemn, cu o bună dexteritate - i-a dăruit în casa sa *un loc bine pus la punct* care să fie numai al ei; și nimeni nici măcar el nu o deranja cu nimic. Ea s-ar fi ocupat și de creșterea și educarea celor patru fii ai săi: Iacov (cel drept), Ioset, Iuda(Tadeu) și Simeon, conform unor tradiții mai vechi. Datorită acestui factor Maica Domnului este cinstită de către noi, creștinii ortodocși și romano-catolici, ca și o bună povățuitoare și bună-învățatoare, aparte de celelalte calități ale sale de: bună mamă, grabnică-

[10] Flavius Iosif, apud Pr. Acad. Mircea Păcurariu, *Predici la Duminici, la Praznicele Împărătești și ale Maicii Domnului, la Sfinții mari și la Sfinții români; predici ocazionale și la înmormântări*, ediția a IV-a, completată, București: Editura Basilica, 2023, p. 421.

ajutătoare și ascultătoare, mijlocitoare între cer și pământ *pentru cei muritori și păcătoși*, grabnic-vindecătoare, arătătoare căii celui bune, desigur că după Persoana lui Iisus Hristos, Preabunul nostru Mântuitor.

Revenind la context, Fecioara Maria a continuat să practice în viața de zi cu zi, tot ceea ce la Templul Domnului a fost învățată: rugăciunea curată și sinceră, postul, darea de ajutor celui noiaș precum și povățuirea sa cu câte un sfat plin de dumnezeiască înțelepciune.

Nu ni se spune, ceasul sau ziua, însă datorită acestei pregătire cu care s-a îndeletnicit, ajungem la punctul menționat mai sus când, în luna a șasea sfântul arhanghel Gavriil i se înfățișează și i se adresează cu salutul << Bucură-te!>>. Ea fiind nedumerită de cea această onoare I se încuviințează, el repede îi explică că Dumnezeul lui Israel dorește ca prin dânsa să fie întrupat Unicul Său: „ Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Şi iată vei lua în pântece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare şi Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său. / El se va hrăni cu lapte şi cu miere până în vremea când va şti să arunce răul şi să aleagă binele" (Luca 7, 30-32; Isaia 7,15); prin lucrare și efortul Său,împărăția celui viclean *va să fie* destrămată, iar fiecare neam nu doar să aibe parte de revelația adevăratului Dumnezeu, ci și de o reală comuniune și trăire cu Dânsul (începând de aici de pe pământ și continuând în planul veșniciei - Dumnezeiască Împărăție a Cerurilor - ; unica condiție fiind ascultarea și practicare a Cuvântului care este rostit din Preacurata Sa gură).

„Ascultând cu mare cu mare atenție cuvintele dumnezeiescului arhanghel și înțelegând ce fel de chemare are Ea de la Dumnezeu, a primit cuvintele lui și hotărând din toată inima să asculte porunca lui Dumnezeu cea trimisă Ei prin îngerul Gavriil, cu mare smerenie a zis: Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău"[11].

Astfel Dânsa a început să-l zămislească în Preacurat Pântecele Ei pe Fiul lui Dumnezeu Celui Viu, Iisus Hristos.

„De aceea Sfântul Chiril din Alexandria a unit lupta împotriva lui Nestorie pentru o unică persoană în Hristos cu lupta pentru calitatea Fecioarei Maria de Născătoare de Dumnezeu… [căci] se constituie acum Cuvântul lui Dumnezeu ca om prin împreuna-lucrare a Duhului Sfânt… Dacă era numai om, aceasta era de la sine înțeles."[12]

---

[11] Arhim. Ilie Cleopa, *op. cit*., p. 171.

[12] Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol. II, ediția a II-a, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1997, p. 53–55.

Dumnezeu Tatăl dimpreună cu Dumnezeu Fiul au insistat pe acest act pentru a arăta lumii pe deplin dreptatea divină. Întruându-Se firea Sa nu a fost altertă de păcatul strămoșesc, ci a rămas de o luciditate de neconceput; esența dumnezeiască nu a absorbit-o pe omenească, ci a rămas Dumnezeu desăvârșit într-un trup omenesc desăvârșit.

Toate acestea pentru a arăta lumii viclene, dar și diavolului și argaților săi că dreptatea dumnezeiască va avea mereu ultimul cuvânt de spus:

„Eu nu pot să fac de la Mine nimic; precum aud, judec; dar judecata Mea este dreaptă, pentru că nu caut voia Mea, ci voia Tatălui Meu, Care M-a trimis". (Ioan 5, 30)

Ceea ce sublinează acest pasaj este faptul că odată ce El - Logosul Dumnezeiesc - „S-a făcut trup (carne) și S-a sălășluit între noi" (Ioan 1, 14) nu a viețuit *aparent*, cu scopul de a predica Vestea cea Bună și mai apoi să plece, urmând să pedepsească în veșnicie pe aceia care nu au împlinit cuvântul din sânsa fără a nu ține seama de neputințele firii omenești slabe; ci „El a luat asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat'' pentru ca o dată experimentate *pe propria-i piele* nouă să ne dăruiască ***antidotul suprem: Sfânta Liturghie culminată cu Dumnezeiasca Euharistie***.

Cei care se țin de acestea două cu *inimă curată* „au parte de viaţă veşnică şi la judecată nu vor veni, ci s-au mutat de la moarte la viaţă." (Ioan 5, 24)

Numai cei care au disprețuit aceste două mari taine nu vor avea parte de răsplata aceasta, ci de un calvar în care ei înșiși s-au sălășluit și pae care l-au înfăptuit încă din vișa aceasta trecătoare.

Cu toate acestea omenirea are nădejdea că Preasfânta Născătoare de Dumnezeu va mijloci pentru fiecare neam în parte. Totuși nu trebuie exclus din planul mântuirii că pentru atingerea acestul țel trebuie să se aibă *în vizor* următoarea afirmație: „Faceți orice vă va spune". (Ioan 1, 5)

Mijlocirea pe care Ea o face la ziua judecății înaintea tronului Fiului Ei și Dumnezeului nostru *se prinde* acolo unde se află și cea mai mică fărâmă de faptă bună. Însă acolo unde a pus stăpânire mamona lucrurile nu sunt prea în favoarea acelui suflet căci: „… credința dacă nu are fapte (bune) este moartă…" (Iacov 2,17) iar drept plată locul repartizării poate să fie cel „întunericului cel mai dinafară" (Matei 22, 13) unde se află plângerea și scrâșnirea dinților.

III. Concluzii

În concluzie, pe baza argumentelor mai sus menționate, în teologia ortodoxă, Maica Domnului este văzută ca participând la lucrarea mântuirii, fără a se confunda cu Mântuitorul. Ea nu este „mântuitoare", ci „co-lucrătoare" (syn-ergo). Cinstirea Ei, nu este o abatere de la credința în

Hristos, ci expresia ei deplină, căci Dânsa este icoana Bisericii, chipul omului îndumnezeit prin har.

Bibliografie

1) Biblia sau Sfânta Scriptură. Tipărită acum a doua oară sub îndrumarea și purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, 1975.
2) Arhim. Ilie Cleopa, Predici la Praznice Împărătești și la Sfinții de peste an, ediția a IV-a, îngrijită de Arhim. Ioanichie Bălan, Vânători: Editura Mănăstirea Sihăstria, 2010.
3) Monahul Epifanie și alți autori bizantini, Viața Maicii Domnului în tradiția bizantină. Trei<<Vieți>>, ediția a III-a, ediție și traducere de pr. Ioan I. Ică jr., Sibiu: Editura Deisis, 2025.
4) Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologie Dogmatică Ortodoxă, vol. II, ediția a II-a, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1997.
5) Pr. Acad. Mircea Păcurariu, Predici la Duminici, la Praznicele Împărătești și ale Maicii Domnului, la Sfinții mari și la Sfinții români; predici ocazionale și la înmormântări, ediția a IV-a, completată, București: Editura Basilica, 2023.
6) Protos.Nicodim Mandiță, Viața Maicii Domnului, București: Editura Agapis, 2007.
7) Sfântul Grigorie Palama, Omilii la Maica Domnului, Sibiu: Editura Deisis, 2006.
8) Vladimir Lossky, Teologia mistică a Bisericii de Răsărit, traducere din limba franceză de Pr. Vasile Răducă, București: Editura Bonifaciu, 1998.

Webografie

1) 09 Septembrie - Sfinţii şi Drepţii Părinţi Ioachim şi Ana", Calendar-Ortodox.ro, accesat la 29 octombrie 2025, ora 13:51, https://www.calendar-ortodox.ro/luna/septembrie/septembrie09.htm
2) „Sfintii Ioachim şi Ana", CrestinOrtodox.ro, accesat la 29 octombrie 2025, ora 14:03, https://www.crestinortodox.ro/calendar-ortodox/sfintii-ioachim-ana-121131.html